

Rudarska koncesnina in usmerjeni nadzori rudarske inšpekcije

15.9.2026 - | gov.si

Zakon o rudarstvu (ZRud-1) določa, da so mineralne surovine rudno bogastvo, ki je kot naravni vir v lasti Republike Slovenije. Rudarska inšpekcija Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor letos izvaja usmerjene inšpekcijske nadzore, namenjene preverjanju skladnosti prijavljenih količin pridobljenih mineralnih surovin z dejanskim stanjem v pridobivalnih prostorih.

Za izvedbo teh nadzorov se je inšpekcija odločila na podlagi ugotovitev, da posamezni koncesionarji oziroma investitorji pridobijo večje količine mineralne surovine, kot jih nato prijavijo.

V okviru akcije bo izvedenih šest inšpekcijskih nadzorov v pridobivalnih prostorih, kjer pridobivanje mineralnih surovin poteka na površinski način. Del nadzorov se že izvaja, preostali pa bodo izvedeni v nadaljevanju akcije.

V okviru akcije bo izvedenih šest inšpekcijskih nadzorov v pridobivalnih prostorih, kjer pridobivanje mineralnih surovin poteka na površinski način. Inšpektorji preverjajo ali količine mineralnih surovin, ki jih nosilci rudarske pravice vsako leto navedejo v rudarskih priglasitvenih obrazcih in posredujejo ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, ustrezajo količinam, dejansko pridobljenim v posameznem pridobivalnem prostoru v določenem časovnem obdobju. Točnost teh podatkov je pomembna tudi zato, saj predstavljajo podlago za odmero rudarske koncesnine.

To področje ureja Uredba o rudarski koncesnini in sredstvih za sanacijo, ki določa, da so za nadzor nad izvajanjem določb uredbe, ki se nanašajo na skladnost podatkov o količinah pridobljenih mineralnih surovin v pridobivalnih prostorih, vpisanih v rudarske priglasitvene obrazce, z dejanskim stanjem pristojni rudarski inšpektorji.

Mineralna surovina se lahko v skladu z določbami ZRud-1 pridobi na podlagi podeljene rudarske pravice na določenem pridobivalnem prostoru, na podlagi izdanega gradbenega dovoljenja, na podlagi odločbe, izdane po predpisih, ki urejajo gozdove, na podlagi pogodbe za sanacijo bivšega pridobivalnega prostora ali na podlagi pogodbe za sanacijo nelegalnega kopa. Ne glede na pravno podlago za pridobivanje mineralne surovine je treba za dejansko pridobljene količine mineralne surovine v primerih, ki jih določa zakon, plačati rudarsko koncesnino. Način plačila določa Uredba o rudarski koncesnini in sredstvih za sanacijo (uredba). Rudarsko koncesnino po uradni dolžnosti izračuna in odmeri ministrstvo, pristojno za rudarstvo, na podlagi podatkov za odmero rudarske koncesnine.

Rudarska koncesnina se odmeri na podlagi priglašenih količin mineralnih surovin, pridobljenih v posameznem koledarskem letu. Koncesionar, nekdanji koncesionar, investitor sanacije nelegalnega kopa, investitor gradnje ali investitor izvedbe gozdne infrastrukture morajo količine pridobljenih mineralnih surovin priglasiti najpozneje v 15-ih dneh po zaključku del. Če pridobivanje mineralnih surovin poteka več let, je treba količine, pridobljene v preteklem koledarskem letu, priglasiti najpozneje do konca januarja tekočega leta. Količine, pridobljene v letu, v katerem se dela zaključijo, pa je treba priglasiti v 15-ih dneh po zaključku del.

Pri določitvi količin si rudarska inšpekcija pomaga z zunanjim pogodbenim izvajalcem, ki geodetske

izmere terena izvede z metodo aerofotogrametrije. Namen izmere je zajem aktualnega stanja površja ter izdelava natančnega tridimenzionalnega modela terena kot podlage za izračun prostornin oziroma količin izkopa mineralne surovine na določenem območju. Fotografije terena, zajete z brezpilotnim letalnikom, se obdelajo s pomočjo ustrezne programske opreme. Na podlagi fotogrametričnega modela se izdelajo oblak točk, digitalni model terena in digitalni ortofoto posnetek, ki predstavljajo osnovo za določitev geometrije površja in izvedbo volumenskih izračunov.

Za določitev volumnov izkopov se uporabljajo digitalni modeli terena, ki so izdelani na podlagi preteklih geodetskih posnetkov, podatkov LIDAR snemanj (zaznavanje in določanje razdalje svetlobe angleško: Light Detection and Ranging) iz leta 2014 in leta 2023 ter aero-fotogrametrične izmere.

Za vsako obravnavano obdobje se najprej določi referenčno oziroma ničelno stanje terena, ki služi kot osnova za nadaljnje primerjalne izračune. S primerjavo posameznih stanj terena je mogoče natančno določiti prostornino materiala, izkopanega v posameznem časovnem obdobju ter tako ugotovljene količine primerjati s podatki o pridobljenih mineralnih surovinah, ki jih je nosilec rudarske pravice prijavil ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo. Poročilo, ki ga prejme rudarska inšpekcija, je lahko podlaga za morebitno ukrepanje rudarskega inšpektorja.

<https://www.gov.si/novice/2026-09-15-rudarska-koncesnina-in-usmerjeni-nadzori-rudarske-inspekcije>